

NORGES HØYESTERETT

Den 18. februar 2005 avsa Høyesterett dom i

HR-2005-00259-A, (sak nr. 2004/1862), straffesak, anke,

A (advokat Berit Reiss-Andersen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Rune Høgberg)

S T E M M E G I V N I N G :

- 1) Dommer **Oftedal Broch**: Saken gjelder straffutmåling for brudd på merverdiavgiftsloven, ligningsloven og regnskapsloven, og reiser spørsmål om det bør dømmes til samfunnsstraff, jf. straffeloven § 28 a.
- 2) Jæren tingrett avsa 1. april 2004 tilståelsesdom med slik domsslutning:

”A, fnr 00.00.64 ----, dømmes for overtredelse av merverdiavgiftsloven § 72 nr 2 annet ledd jf merverdiavgiftsloven § 44 annet ledd, ligningsloven § 12–1 a jf nr 2 og regnskapsloven § 8-5 første ledd første straffalternativ jf regnskapsloven § 1-2 annet ledd jf regnskapsloven § 2-1, alt sammenholdt med strl § 62 første ledd til fengsel i 30 – tretti– dager.”
- 3) A påanket straffutmålingen til Gulating lagmannsrett, som ved kjennelse 23. november 2004 forkastet anken. Kjennelsen er avsagt under dissens, idet en av dommerne stemte for å ilegge 30 timer samfunnsstraff.
- 4) A har påanket straffutmålingen videre til Høyesterett. Han er domfelt for i perioden 1. januar 1999 til 31. desember 2001 å ha drevet et personlig firma – ---, med adresse ---vegen 000 i Sola – uten å registrere firmaet i avgiftsmanntallet, uten å oppgi inntekter fra firmaet til ligningsmyndighetene og uten å føre regnskaper. Forholdet ble oppdaget ved bokettersyn av fylkesskattekontoret. I bokettersynsrapporten ble det lagt til grunn at A i løpet av de tre årene hadde innkrevet merverdiavgift med kr 41 518 og beholdt

pengene selv, samt at han hadde unnlatt å oppgi inntekter fra firmaet til beskatning med 80 000 kroner for 1999, 90 000 kroner for 2000 og 100 000 kroner for 2001.

- 5) Vi står etter dette overfor et alvorlig brudd på regnskaps-, lignings- og avgiftslovgivningen over betydelig tid. Selv om de beløp som er unndratt det offentlige ikke er av de største, er det helt klart at disse forhold i utgangspunktet medfører en ubetinget fengselsstraff. Jeg viser her til Rt. 1996 side 905 og fra den seneste tid Rt. 2004 side 1074.
- 6) A har imidlertid gjort gjeldende at det i denne saken foreligger så spesielle personlige forhold at den bør avgjøres ved bruk av samfunnsstraff. Forholdene knytter seg til hans sønn, B på seks år, som han nylig har overtatt eneansvaret for. De nærmere omstendighetene omtales i brev 7. desember 2004 fra barneverntjenesten i Gjesdal kommune:

”B har bodd hos sin mor frem til juni 2004. Fra dette tidspunkt ble omsorgen overført til A, og gutten har deretter bodd hos far. Han har kun hatt sporadisk kontakt med sin mor i denne perioden. Bakgrunnen for overføring av omsorg fra mor til far var at barneverntjenesten i Klepp kommune fremmet sak for Fylkesnemnda om omsorgsovertakelse av B. For å unngå dette, overlot mor omsorgen for B til far. Mor ble i Fylkesnemnda fratatt omsorgen for sine to yngre barn.

Ut fra de opplysninger barneverntjenesten i Gjesdal har fått, har B levd i en omsorgssviktssituasjon, noe som har gitt ham skader og som krever at han gis ekstra oppfølging i lang tid. Noe av det viktigste for B fremover er stabilitet, forutsigbarhet og tett oppfølging av nære omsorgspersoner. Dette er viktig for alle barn, men B vil ha et større behov for dette enn mange andre. En ser at far i løpet av dette halve året har klart å gi B god oppfølging og stabilitet i hverdagen, og B har hatt en positiv framgang på flere områder. Barneverntjenesten ser det som helt avgjørende for Bs utvikling at far makter å opprettholde denne stabiliteten og tryggheten i mange år framover.”

- 7) Det fremgår altså her at B tidligere var i en omsorgssituasjon som har påført ham skader, og at da A i juni overtok omsorgen for ham, var alternativet omsorgsovertakelse av barnevernet. Jeg nevner at det videre er opplyst at B får ekstra oppfølging på skolen, der han også er under utredning av barnevernet.
- 8) Det må legges til grunn at B fortsatt er i en utsatt stilling, og barnevernet anser det altså for sin del som helt nødvendig at far makter å opprettholde stabilitet og trygghet i lang tid fremover. Det familienettverk B ellers har rundt seg, er spinkelt.
- 9) Det skal svært meget til før familiemessige forhold kan begrunne en reaksjon av samfunnsstraff på dette området. Regnskaps- og skatteovertredelser er områder der sterke allmennpreventive grunner tilsier bruk av ubetinget fengselsstraff ved alvorlige overtredelser, slik som i denne saken. Jeg viser for så vidt til Rt. 2004 side 1074, som gjaldt en domfelt med store psykiske problemer, og Rt. 2004 side 1061, som gjaldt samboerens særlige omsorgsbehov, uten at disse forhold ga grunnlag for samfunnsstraff.
- 10) Jeg er likevel i dette tilfelle – og ikke uten atskillig tvil – kommet til at hensynet til As sønn B, veier så tungt at det tilsier at samfunnsstraff bør komme til anvendelse. Jeg peker spesielt på at hans far nylig overtok foreldreansvaret fordi han hadde vært utsatt for omsorgssvikt, noe som gjorde at B måtte flytte til ny skole og nytt miljø, at han er spesielt omsorgstrengende og at nettverket rundt B – når det sees bort fra hans far – er meget spinkelt.

- 11) Når jeg er blitt stående ved en reaksjon på samfunnsstraff, mener jeg denne bør settes til 45 timer, at den subsidiære fengselsstraff settes til 30 dager, slik tingretten og lagmannsretten er kommet til, og at gjennomføringstiden settes til 120 dager.
- 12) Jeg stemmer for denne

D O M :

I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til 45 – førtifem – timer samfunnsstraff. Gjennomføringstiden skal være 120 – etthundreogtjue – dager. Den subsidiære fengselsstraffen settes til 30 – tretti – dager.

- 13) Dommer **Matningsdal:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- 14) Dommer **Øie:** Likeså.
- 15) Dommer **Stabel:** Likeså.
- 16) Dommer **Gussgard:** Likeså.
- 17) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til 45 – førtifem – timer samfunnsstraff. Gjennomføringstiden skal være 120 – etthundreogtjue – dager. Den subsidiære fengselsstraffen settes til 30 – tretti – dager.